

‘The curious case of Benjamin button’- કથાપરિચય

કશ્યપ જી. પીપલીયા

એ-૩૦૧, મહેક રેસીડેન્સી, સિંગણપોર ગામ, સુરત

સારાંશ:

અમેરિકન વાર્તાકાર ફ્રાન્સિસ સ્કોટ કી ફિઝગેરાલ્ડની ઈ.સ. ૧૯૨૨માં પ્રકાશિત ટૂંકીવાર્તા ‘The curious case of Benjamin button’ સાહિત્યિક રીતે શ્રેષ્ઠ વાર્તા છે. પરંતુ હાલ ગુજરાતી ભાષામાં આ વાર્તાનો અનુવાદ પ્રાપ્ય નથી. વાચકો આ મહામૂલી વાર્તાની વસ્તુનો પરિચય મેળવે અને અનુવાદકોનું ધ્યાન આ વાર્તા પર પડે તે લક્ષ્યથી અહીં વાર્તાની કથાવસ્તુ રજૂ કરી છે.

ચાવીરૂપ શબ્દો: કથાપરિચય, વસ્તુપરિચય, કથાવસ્તુ પરિચય, બેન્જામિન બટનનો અનોખો બનાવ-કથાપરિચય

૨૪મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬માં સેન્ટ પોલ, મિનેસોટામાં જન્મેલા ફ્રાન્સિસ સ્કોટ કી ફિઝગેરાલ્ડ એક અમેરિકન નવલકથાકાર અને વાર્તાકાર હતાં. વીસમી સદીનાં મહાન અમેરિકન સર્જકોમાં તેમનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે. તેમણે પોતાના જીવનકાળ દરમિયાન ચાર નવલકથાઓ, ચાર વાર્તા સંગ્રહ અને કુલ ૧૬૪ જેટલી ટૂંકી વાર્તાઓ લખી છે. તેમની નવલકથા ‘The Great Gatsby’(૧૯૨૦)નો સમાવેશ ૨૦મી સદીની અમેરિકાની શ્રેષ્ઠ નવલકથાઓમાં થાય છે. ઉપરાંત ‘This Side Paradise’(૧૯૨૦), ‘The Beautiful and Damned’(૧૯૨૨), ‘Tender is The Night’(૧૯૩૪) અને અપૂર્ણ રહેલી ‘The last Tycoon’(૧૯૪૧) તેમની નવલકથાઓ છે. ૨૧મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૦નાં રોજ હૃદયના હુમલાને લીધે તેમનું અવસાન થયું.

ઈ.સ. ૧૯૨૨માં પ્રકાશિત થયેલો તેમનો વાર્તાસંગ્રહ ‘Tales of The Jazz Age’- ૨૨ વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. જે એક વાર્તાને લીધે આખો સંગ્રહ જાણીતો બન્યો તે છે સંગ્રહની વાર્તા ‘The Curious Case of Benjamin Button’(બેન્જામિન બટનનો અનોખો બનાવ). વાર્તાના મુખ્ય પાત્ર બેન્જામિનની ઉંમર ઉંધી દિશામાં વધે છે. તે વૃદ્ધ જન્મે છે અને બાલ્યાવસ્થા તરફ આગળ વધે છે. વાર્તાકારે અહીં જીવનક્રમ ઉંધો કરી નાખ્યો છે. અંગ્રેજી ભાષામાં લખાયેલ આ વાર્તા દરેક ભાષાના સાહિત્યના અભ્યાસુઓ માટે જાણવી જરૂરી છે. જો વિશ્વની બધી જ ભાષાની સમગ્ર વાર્તાઓ માંથી અમુક વાર્તાનું ચયન કરી શ્રેષ્ઠ વાર્તા સંગ્રહ તૈયાર કરવો હોય તો તેમાં આ વાર્તાનો ચોક્કસ સમાવેશ થાય. ગુજરાતી સાહિત્યના અભ્યાસુઓ અને ગુજરાતી વાંચકો આ વાર્તાથી પરિચિત થાય અને મૂળ કૃતિ તરફ પ્રેરાય અને સાથે અનુવાદકો આ વાર્તાના ગુજરાતી અનુવાદ પ્રત્યે ધ્યાન ધરે એ હેતુથી ૨૯ પૃષ્ઠમાં વિસ્તરેલી આ વાર્તાની વસ્તુ અહીં ચાર પાનાંમાં રજૂ કરું છું.

વર્ષ છે ઈ.સ.૧૮૬૦નું કે જ્યારે બાલ્તિમોરનાં મોટાભાગના બાળકોનો જન્મ ઘેર જ થતો પણ શહેરના પ્રતિષ્ઠિત એવા રોજર બટન કે જેઓ 'રોજર બટન એન્ડ કંપની'નામની હાર્ડવેર વ્હોલ્સેલર કંપનીનાં માલિક હતાં, તે અને તેમની પત્નીનો નિર્ણય હતો કે તેમના પ્રથમ બાળકનો જન્મ દવાખાનામાં જ થશે. પોતે જે યુનિવર્સિટીમાં ભણ્યો તે યેલ યુનિવર્સિટીમાં પોતાના ભાવિ દીકરાને પણ એક દિવસ ભણાવવાની રોજરની ઈચ્છા હતી. સપ્ટેમ્બરની એક સવારે બાળકનો જન્મ થયો. રોજર ઝડપથી તૈયાર થઈ 'મેરીલેન્ડ પ્રાઈવેટ હોસ્પિટલ ફોર લેડીઝ એન્ડ જેન્ટલમેન' તરફ જવા ધસ્યો. દવાખાનાની બહાર પહોંચતા જ રોજરની નજર તેમના પારિવારિક ડોક્ટર ડૉ. કિન પર પડી. તેમના મોં પર અચરજનો હાવ-ભાવ જોઈ રોજર ચિંતામાં મુકાયો. ડૉ. કિનને તેણે પોતાની પત્ની અને બાળકની કુશળતા અંગે પૂછ્યું. જેના જવાબમાં ડૉ.કિને રોજરને જાતે જ જઈ જોઈ લેવા જણાવ્યું અને સાથે જ ફરિયાદી ભાવ સાથે કહે છે કે તેઓ હવેથી રોજર બટન કે બટન પરિવારના કોઈ પણ સદસ્યને કદાપિ જોવા માંગતા નથી. જે પણ ઘટના ઘટી હતી તે તેમના દવાખાનાની પ્રતિષ્ઠાને હાનિ પહોંચાડનાર હતી.

રોજર ગભરાતો ગભરાતો- ખચકાતા પગે દવાખાનામાં પ્રવેશ્યો.રિસેપ્શન પર જઈ ઓળખ આપી, પોતાના બાળક અંગે પૂછ્યું. રોજર 'તે' બાળકનો પિતા છે તેમ જાણી નર્સના ચહેરાનો રંગ ઉડી ગયો. અને રોજરને સીધો જ ઉપલા માળે મોકલી આપ્યો. રોજરે બીજા માળ પર પહોંચી ફરીવાર ત્યાં નર્સને પોતાના બાળક વિશે પૂછ્યું. આ સાંભળી નર્સ હેબતાઈ જાય છે અને તેના હાથમાં રહેલ મોટો સ્ટીલનો બાઉલ દાદર પરથી દડદડતો નીચે પડે છે. નર્સ રોજરને બાળક સુધી દોરી જાય છે પણ સાથે ડૉ.કિનની વાતનું પુનરાવર્તન પણ કરે છે કે દવાખાનાની પ્રતિષ્ઠાને હાનિ પહોંચી છે.

નર્સની પાછળ પાછળ ચાલતાં રોજર એક ઓરડામાં પ્રવેશે છે. જ્યાં ઘણાં નવજાત શિશુઓને રાખ્યા હતા. રોજરે પૂછ્યું કે તે બધા માંથી તેનું સંતાન કોણ ? જેના જવાબમાં નર્સે હાથથી ઈશારો કરી ચીંધું. રોજરે તે ઈશારાની સીધમાં નજર નાખી. રોજરે જે જોયું તેના પર તેને વિશ્વાસ નથી થતો. તે અસમંજસમાં મુકાયો. નર્સે જે બાજુ ઈશારો કર્યો હતો ત્યાં એક સફેદ ધાબળામાં લપેટાયેલો અને ઘોડિયામાં માંડ માંડ સમાયેલ સિત્તેર વર્ષનો દેખાતો ડોસો પડ્યો હતો. રોજર માનવા તૈયાર નથી કે આ ડોસો જ તેનું નવજાત બાળક હતું. તે ડોસાએ રોજરને પ્રશ્ન પણ કર્યો કે શું તે તેનો પિતા છે? આ સાંભળી રોજર હેબતાઈ ગયો અને બોલ્યો..

“ Where in God’s name did you come from?

Who are you?

“I can’t tell you exactly who i am, because i’ve only been born a few hours- but my last name is certainly button.” (પૃ.4)

આ સાંભળી રોજરને લાગ્યું કે તેની સાથે મજાક થયું હતું અને આ ડોસો કોઈ ઢોંગી છે. આથી તે કહે છે..

“You lie! You are an imposter!” (પૃ.5)

નર્સે રોજરને વિશ્વાસ અપાવ્યો કે તે ડોસો જ તેનું નવજાત બાળક છે અને તેને દવાખાનેથી તાત્કાલિક ઘેરે લઈ જવા કહ્યું. આ સાંભળી ઘોડિયામાં પડેલો ડોસાને રાહત થાય છે કેમ કે ત્યાં આજુબાજુ રહેલા નવજાત શિશુઓના રડવાનો અવાજ તેને ગમતો નહોતો અને દવાખાના વાળા તેને પીવા માટે ફક્ત દૂધ જ આપતા હતાં. પણ તે ખાલી ધાબળો ઓઢીને દવાખાનાની બહાર નીકળવા રાજી નથી આથી નર્સની સલાહ મानी રોજર તેના નવજાત ડોસા માટે કપડા લેવા બજારમાં ગયો. બજારમાં પણ દુકાનદાર અને રોજર વચ્ચે મૂંઝવણ જેવી સ્થિતિ ઊભી થઈ. રોજર બટન માનસિક રીતે માનવા તૈયાર નહોતો કે તેનું નવજાત બાળક ખરેખર વૃદ્ધ જનમ્યું હતું. આથી તેણે કપડા પણ કોઈ કિશોર માટેનાં જ ખરીદ્યા. રોજરે ખરીદી આપેલા ફેન્સી ડ્રેસના કપડા ડોસા એ પહેરવાની ના પાડી અને કહ્યું કે જો પોતે તેવા કપડા પહેરશે તો તેનું મજાક બની જશે. આ સાંભળી રોજરને ગુસ્સો આવે છે અને કહે છે..

“You’ve made a monkey of me!”

“Never you mind how funny you look put them on- or i’ll- or-i’ll spank you.” (પૃ.7)

આમ,રોજરના મતે મજાક તો તેનું બન્યું હતું અને તે પણ ડોસાના લીધે. ટપકાવાળા મોજા અને ગુલાબી પેન્ટ અને ઉપરથી લાંબી સફેદ દાઢીમાં ડોસો તદ્દન હાસ્યાસ્પદ લાગતો હતો. રોજર તેની હાસ્યાસ્પદતા ઓછી કરવા તેની સફેદ દાઢી વેતરી કાઢે છે અને તેનો હાથ પકડી દવાખાનાની બહાર દોરી જાય છે. જતાં જતાં ડોસો તેના પિતાને પૂછે છે કે કે તેનું નામ શું રખાશે?, ‘મેથુસેલાહ’.. રોજરે જવાબ આપ્યો.

વાસ્તવિકતાને નકારતો રોજર બટન પોતાના અસામાન્ય દીકરાને બીજા બધા બાળકોની જેમ જ સામાન્ય માનવા માનસિક પ્રયાસો કરે રાખતો. તેના મનમાં તેનો વૃદ્ધ દીકરો કે જેનું નામ હવે ‘બેન્જામિન’ હતું, બીજા બધા બાળકોની જેમ જ સામાન્ય હતો. રોજર બેન્જામિનના સફેદ વાળને ડાઈ કરાવતો, નાના બાળક પહેરે તેવા પ્રકારના કપડા બેન્જામિન માટે સિવડાવતો, બને તેટલી નજીકથી બેન્જામિનની દાઢી કરાવતો. આ બધા પ્રયત્નો છતાં બેન્જામિન વૃદ્ધ જ દેખાતો, તેનો વાંસો બહાર નીકળી ગયેલો હતો અને વૃદ્ધની જેમ ઝૂકીને જ ચાલતો.

રોજર બેન્જામિન માટે રમકડા લાવતો અને તેનાથી જ રમવા કહેતો પણ વૃદ્ધ બેન્જામિનને તેમાં રસ પડે? તેને તો છુપાઈને પિતાની સિગાર પીવામાં અને એનસાયક્લોપિડીઆ વાંચવામાં રસ હતો. આવા અચરજ પમાડે તેવા આ વૃદ્ધ બાળકનાં જન્મની વાતો બાલ્કિતમોરમાં ફેલાઈ તો હતી પરંતુ તરત પછીના વર્ષમાં જ સિવિલ વોર ફાટી નીકળતા લોકો આ ઘટનાને વીસરી ગયા. બીજા બાજુ બેન્જામિન તેના માતાપિતાને ખુશ કરવા દરેક પ્રયત્ન કરતો. એક દિવસ પાડોશના બાળકો સાથે રમતા રમતા બેન્જામિનથી કોઈ ઘરનો કાચ ફૂટી ગયો, ત્યારે રોજરે તેના આ દીકરા પર ઘણો ગર્વ કર્યો. આ જોઈ બેન્જામિન રોજ કંઈક ને કંઈક ફોડતો.

લગભગ સરખી ઉંમરનાં લાગતા બેન્જામિન અને તેના દાદા રોજબરોજની ઘટના પર ચર્ચા કરતા. બેન્જામિનને તેમાં વધુ મજા આવતી. બેન્જામિન જ્યારે પાંચ વર્ષનો થયો ત્યારે તેને કિન્ડરગાર્ટનમાં મુકવામાં આવ્યો. પણ ત્યાં વચ્ચે વચ્ચે તે ઊંઘી જતો. શિક્ષકની ફરિયાદનાં લીધે બેન્જામિનને કિન્ડરગાર્ટન માંથી ઉઠાડી લેવામાં આવ્યો. બેન્જામિન બાર વર્ષનો થયો

ત્યાં સુધીમાં તેના માબાપ ટેવાઈ ગયા હતા, આ સમયગાળા દરમિયાન બેન્જામિનને પોતાનામાં થઈ રહેલા બદલાવનો અનુભવ થાય છે. તે કાચમાં પોતાની સામું જોઈ રહે છે. તેને લાગે છે કે હવે તે મોટો થઈ ગયો હતો અને કોઈ પુખ્ત વયનાં પુરુષની જેમ ફૂલપેન્ટ પહેરી શકે છે. આ વાત તે રોજરને કહે છે. શરૂઆતમાં તો રોજર આનાકાની કરે છે પણ છેવટે હા પાડી દે છે. સમય પસાર થવાની સાથે સાથે બેન્જામિન યુવાન થતો જતો હતો. અઢાર વર્ષનો બેન્જામિન હવે પચાસ વર્ષનો દેખાય છે. તેણે યેલ યુનિવર્સિટીની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થઈ પ્રવેશ માટે પોતાનું નામ પણ નોંધાવ્યું. પણ બેન્જામિન જ્યારે રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ હાજર થયો ત્યારે રજિસ્ટ્રાર તેને બેન્જામિનના પિતા ગણે છે. બેન્જામિન પોતે અઢાર વર્ષનો હતો તે સમજાવવા ઘણા પ્રયત્નો કરે છે પણ રજિસ્ટ્રાર તેની વાત માનવા તૈયાર નહોતો અને બેન્જામિનને જાકારો આપતા કહે છે..

“Get out of college and get out of town, you are a dangerous lunatic”(પૃ.12)

ટ્રેન સ્ટેશન પાછાં જતાં બેન્જામિનનો કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ પીછો કરે છે અને મજાક ઉડાવે છે.જેના માટે તેઓને અફસોસ થશે તેવો બેન્જામિન જવાબ આપે છે. બેન્જામિન હવે તેના પિતાની કંપનીમાં કામ કરતો હતો. તેની ઉંમર હવે વીસ વર્ષની હતી. રોજર બટન હવે બેન્જામિનને શહેરની પાર્ટીઓમાં સાથે લઈ જતો. આવી જ એક પાર્ટીમાં બેન્જામિન હિલ્ડગાર્ડ નામની યુવતીને મળ્યો અને તેના પ્રેમમાં પડ્યો. હિલ્ડગાર્ડ બેન્જામિન સાથે ડાન્સ કરવા સહમત થઈ. હિલ્ડગાર્ડના મતે યુવાનો મુર્ખ હોય છે, તે કહે છે..

“Young boys are so idiotic, they tell me how much champagne they drink at college, and how much money they lose playing cards. Men of your age know how to appreciate women.”(પૃ.15)

આમ, હિલ્ડગાર્ડ શરૂઆતથી જ બેન્જામિન તરફ આકર્ષાય છે. સાથે જ તેની પચાસ વર્ષની વયમાં પણ વિશેષ રુચિ છે, જેને જણાવતા તે બેન્જામિનને કહે છે..

“Fifty. Twenty-five is too worldly wise, thirty is apt to be pale from overwork, forty is the age of long stories that take a whole cigar to tell; sixty is- oh, sixty is too near seventy; but fifty is the mellow age. I love fifty.” (પૃ.15)

બેન્જામિન બટન એ રોજર બટનનો પચાસ વર્ષીય ભાઈ છે એવી હિલ્ડગાર્ડની ધારણાને હવે બેન્જામિન ખોટી પાડવા માગતો નહોતો.છ મહિના પછી આ યુગલે પોતાનો સંબંધ જાહેર કર્યો.એ સાથે જ બેન્જામિનની ઓળખાણ અંગેની અટકળો શહેર આખામાં ચર્ચાવા લાગી. હિલ્ડગાર્ડના પિતા પણ આ સંબંધથી રાજી નહોતા. તેમણે પણ મેરીલેન્ડના આ મિસ્ટ્રીમેન પર પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો. આ બધા વચ્ચે રોજર બટને બેન્જામિનના જન્મનું પ્રમાણપત્ર રજુ કર્યું. તેમ છતાં લોકો વિશ્વાસ કરવા તૈયાર નથી કે પચાસ વર્ષનો દેખાતો બેન્જામિન વીસ વર્ષનો હોઈ શકે. હિલ્ડગાર્ડ પણ આ વાત માનતી નથી.

પંદરેક વર્ષનાં સમય દરમિયાન બેન્જામિનની સૂઝબૂઝના લીધે તેમનો હાડવેરનો વ્યવસાય ખૂબ જ વધ્યો અને વિકસ્યો. બેન્જામિને બટન પરિવારની પ્રતિષ્ઠામાં વધારો કર્યો. શહેરનાં સમૂદ્ધ લોકોએ પણ બેન્જામિનની ઓળખ અંગેની અટકળો હોવા છતાં, સ્વાગત કરવું પડતું. બેન્જામિન બાલ્તિમોરની પહેલી મોટર ગાડીનો માલિક પણ બન્યો. રોજરને હવે

બેન્જામિન પ્રત્યે ઘણું ગૌરવ હતું. બેન્જામિન જેમ જેમ યુવાન થતો ગયો તેમ તેમ હિલ્ડગાર્ડ તરફનું તેનું આકર્ષણ ઘટવા લાગ્યું. એક બાજુ હિલ્ડગાર્ડની ઉંમર વધતી હતી તો બીજી બાજુ બેન્જામિન યુવાન અને વધુ યુવાન થતો જતો હતો. આ દરમિયાન જ સ્પેન અને અમેરિકા વચ્ચે યુદ્ધ આરંભાયું. બેન્જામિને પોતાના ઉત્સાહ અને જોશને સંતોષવા યુદ્ધમાં ભાગ લઈ, પ્રશંસનીય કામગીરી બદલ મેડલ પણ મેળવ્યું.

યુદ્ધ માંથી પાછો ફરેલ બેન્જામિન પોતાને અરીસામાં જોઈ અચરજ અનુભવ્યો કે પોતે કેટલો યુવાન લાગતો હતો! તેને આશા હતી કે કદાચ તેની પાછળ ઠેલાતી ઉંમર જ્યારે તેના દેખાવ સાથે મેળ ખાશે ત્યારે ત્યાં જ અટકી જશે. પણ એવું થતું દેખાતું નહોતું. આ વાત બેન્જામિન તેની પત્નીને પણ કરે છે પણ તે બેન્જામિનને જ દોષી ઠેરવે છે. કોઈ પાર્ટીમાં યુવાનીના જોશમાં નાયતા બેન્જામિનને હિલ્ડગાર્ડ તિરસ્કારની દ્રષ્ટિએ જોઈ રહે છે. લોકો બેન્જામિન માટે પોતાનાથી મોટી વયની પત્નિ સાથે ફસાયો હોવા પર અફસોસ વ્યક્ત કરતા અને પરિણામે બેન્જામિન અને હિલ્ડગાર્ડ વચ્ચેનું અંતર વધવા લાગ્યું. આથી બેન્જામિને હવે પોતાનો વ્યવસાય-ધંધો પોતાના દીકરા રોસ્કોને સોંપી દીધો.

ઈ.સ. ૧૮૧૦માં બેન્જામિન હાર્વર્ડ યુનિવર્સિટીમાં દાખલ થયો. પ્રવેશતા વેત જ તે યુનિવર્સિટીની ફૂટબોલ ટીમમાં શામેલ થઈ ગયો. યુવાનીના જોશથી ભરેલો બેન્જામિન ચેલ યુનિવર્સિટી વિરુદ્ધની મેચનો 'સ્ટાર પ્લેયર' બન્યો. વીતતા જતા સમય સાથે તેની ઉંમર ઘટતી જતી હતી. ફૂટબોલ રમવા માટે જરૂરી ઊંચાઈ-વજનની યોગ્યતા તે ગુમાવી દે છે. હવે તે ઘણો હીણો લાગતો હતો. યુનિવર્સિટીમાં સિનીયર હોવા છતાં તે હજુ પણ ફેશમેન જેવો દેખાતો. વર્ગખંડની ચર્ચા સમજવામાં તેને મુશ્કેલી પડતી. આમ છતાં તે અભ્યાસ પૂરો કરી બાલ્તિમોર પાછો આવ્યો. હિલ્ડગાર્ડ હવે ઈટાલીમાં રહેતી હતી આથી બેન્જામિન તેના દીકરા રોસ્કો સાથે રહેવા જતો રહ્યો. રોસ્કો પણ શહેરના પ્રતિષ્ઠિત લોકોમાંનો એક હતો. બેન્જામિન પોતાને શાળામાં દાખલ કરવા માટે રોસ્કોને કહે છે ત્યારે રોસ્કો ના પાડતા કહે છે.

“I haven't got time” (પૃ.23)

પંદરેક વર્ષનો દેખાતો બેન્જામિન પોતાને નામથી બોલાવે તે રોસ્કોને ગમતું નહોતું. આથી તે બેન્જામિનને પોતાને 'અંકલ' કહેવાની ફરજ પાડતા કહે છે..

“When visitors are in house, I want you to call me 'uncle'- not 'roscoe' but 'uncle' do you understand?”

It looks absurd for a boy of fifteen to call me by my first name perhaps you'd better call me 'uncle' all the time, so you'll get used to it.”(પૃ.23)

નિરાશ બેન્જામિન યુરોપમાં ચાલી રહેલા યુદ્ધ વિશે વિચારતો બેઠો હતો, જેમાં અમેરિકા પણ જોડાયું હતું. એટલામાંજ દરવાજા પર ટકોર થઈ અને નોકર હાથમાં એક પત્ર સાથે બેન્જામિન પાસે આવ્યો. આ પત્ર યુ.એસ.આર્મી તરફથી હતો. જેમાં આદેશ હતો કે જેમણે પણ સ્પેન-અમેરિકા યુદ્ધમાં ભાગ લીધો હતો તેમને સેવામાં પાછાં બોલાવવામાં આવ્યા

હતા. સાથે જ પત્રમાં બેન્જામિનને બ્રિગેડિયર જનરલ તરીકે તત્કાલ સેવામાં હાજર થવા સૂચવ્યું હતું. બેન્જામિન હાજર તો થયો પરંતુ તેની ઘટતી જતી ઉમરનાં લીધે કોઈ તેની વાતનો વિશ્વાસ કરતું નથી કે તે એ જ બેન્જામિન છે કે જેણે સ્પેન- અમેરિકાના યુદ્ધમાં ભાગ લીધો હતો. છેવટે રોસ્કોએ તેને ઘેર લઈ આવવો પડ્યો..

ઈ.સ.૧૯૨૦માં બેન્જામિન હવે દસ વર્ષનાં બાળક જેવો દેખાતો હતો. રોસ્કો પણ તેની પહેલી સંતાનનો પિતા બન્યો હતો. રોસ્કોનો દીકરો જ્યારે પાંચ વર્ષનો થયો ત્યારે તે અને બેન્જામિન સરખા જ લાગતા હતા, બંનેનું ધ્યાન પણ એક જ આયા રાખતી. રોસ્કોનો દીકરો અને બેન્જામિન બંને એક સાથે કિન્ડરગાર્ટનમાં પણ જતાં. બેન્જામિનને ત્યાં ખૂબ જ ગમતું. વર્ષ વીતતા રોસ્કોનો દીકરો કિન્ડરગાર્ટન માંથી આગળના ધોરણમાં જતો રહ્યો પરંતુ બેન્જામિન હજુ ત્યાંનો ત્યાં જ હતો. ઉપરાંત ત્રણેક વર્ષ વિતવા સાથે બેન્જામિન હવે કિન્ડરગાર્ટન જવા માટે પણ ખૂબ નાનો હતો, તે એક નાનું બાળક જ બની ગયો હતો. હવે આયા-નાના દ્વારા આખો દિવસ તેનું ધ્યાન રાખવામાં આવતું. નાના બેન્જામિનની નાનકડી દુનિયાનું કેન્દ્રબિંદુ બની ગઈ હતી.

બાળક બની ગયેલ બેન્જામિન નવા સાંભળેલા શબ્દોને એકધારો બોલે રાખતો, પલંગ પર ઠેકડા મારતો..તેનામાટે તેનોદિવસ એટલેતેનુંઘોડિયું અનેનાના.બેન્જામિનને પોતાના ભૂતકાળ વિશે કશું જ યાદ રહ્યું નોહતુ., તેને સપના આવતાં બંધ થયા, બીજા લોકો શું બોલે છે તે સમજતું બંધ થયું. તેને ફક્ત એટલી ખબર હતી કે ભૂખ લાગે તો રડવું બસ.

“When he was hungry he cried that was all.” (પૃ.28)

અંતે તેનું સફેદ ઘોડિયું, તેની માથે મંડરાતા ઝાંખાં ચહેરા અને દુધની મીઠી હુંફાળી સુગંધ- આ બધું જ એક સાથે તેના મગજ માંથી ભૂંસાઈ ગયું અને વધ્યું તો ફક્ત અંધારું.

“Then it was all dark, and his white crib and the dim faces that moved above him, and the warm sweet aroma of the milk, faded out altogether from his mind.” (પૃ.28)

આમ, વૃદ્ધ જન્મેલ બેન્જામિન યુવાન અને છેલ્લે બાળક બની જાય છે. શરૂઆતે ઘોડિયામાં માંડ માંડ સમાતો ડોસો છેવટે ઘોડિયામાં જ સમાઈ રહે છે. બેન્જામિનનો ભૂતકાળ, ઓળખીતા ચહેરાઓ, સ્મૃતિઓ અને સપનાઓ- આ બધું જ ઝાંખું પડી અંતે ઓઝલ થાય છે પણ બેન્જામિનનું પાત્ર અને આ વાર્તા પોતાની વિલક્ષણ વસ્તુને લીધે સમયપટ પર સદાય કંડારાયેલ રહેશે.

સંદર્ભ:

1. Scott F. Fitzgerald, (2008). Penguin Classics, The Curious Case of Benjamin Button and six other stories